

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Kültür ve Miras
Konu : Ailemin Tarihi

Aile, kökleri geçmişe doğru uzanan toplumsal bir kurumdur. Ailelerimizin geçmişinde evlilikler, akrabalık ilişkileri, doğumlar, ölümler ve göçler önemli yer tutar. Pek çok insan da aile büyüklerinin nasıl evlendiklerini, nerelerde yaşadıklarını ve hangi işlerde çalıştıklarını öğrenmek ister.

Aile bireyleri birbirlerine güçlü akrabalık bağlarıyla bağlıdır. Aile birliğini ve akrabalık bağlarını devam ettirebilmek için ailemizin geçmişini bilmemiz gerekir. Ancak aile tarihimizi kitaplarda veya başka bir yerde hazır hâlde bulamayız. Bu nedenle onu kendimiz araştırıp ortaya çıkarmalı ve yazmalıyız.

Aile tarihi hazırlanırken genellikle sözlü tarih yöntemi kullanılır. Sözlü tarih, olayların tanığı olan kişilerle yapılan söyleşilere dayanılarak yazılır. Aile tarihimizi oluştururken sözlü tarih yönteminin yanı sıra yazılı ve görsel kaynaklardan ve çeşitli nesnelerden de yararlanırız. Fotoğraflar, mektuplar, diplomalar, koleksiyonlar, kıyafetler ve çeşitli ev eşyaları bu tür kaynaklardan bazılarıdır.

Sözlü tarih çalışmasının aşamaları şunlardır:

- Görüşme yapılacak kişi belirlenir.
- Görüşme yeri ve zamanı belirlenir.
- Sorular belirlenir.
- Görüşme sırasında kullanılacak araç gereçler hazırlanır.
- Görüşme yapılır.
- Görüşme kayıtları düzenlenerek yazılı hâle getirilir.

Örnek bir aile tarihi, kronolojik olaylar sıralaması;

1954 : Dedem doğdu.	1987 : Babam okula başladı.
1956 : Babaannem doğdu.	2004 : Babam üniversiteyi bitirdi.
1978 : Dedem ile babaannem evlendi.	2006 : Babam annemle evlendi.
1980 : Babam doğdu.	2009 : Ben doğdum.
1984 : Dedemler Polatlı'dan Ankara'ya taşındı.	2011 : Kardeşim dünyaya geldi.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Kültür ve Miras
Konu : Milli Kültür Öğelerimiz

Millet; dil, tarih ve kültür birliği olan insan topluluğudur. Bir milleti oluşturan insanlar çeşitli amaçlarla araç gereçler yapar, yapılar inşa ederler. Duygu ve düşüncelerini söz, yazı, müzik veya resim yoluyla anlatmaya çalışırlar. Sevinçlerini ve üzüntülerini paylaşarak kader ortaklığı yaparlar. Uzun bir zamana yayılan bu yaşantılarının sonucunda da millî kültür adı verilen, kendilerine özgü maddi ve manevi değerler meydana getirirler. Böylece her millet; dili, gelenek ve görenekleri, millî kıyafetleri, bayramları, inançları, ahlaki değerleri ve sanat anlayışı ile başka milletlerden ayrılır.

Kökleri tarihin derinliklerine uzanan Türk milleti zengin bir kültüre sahiptir. Misafire kahve ikram etmek, dinî bayramlarda büyüklerin ellerini öpmek, hastaları ziyaret etmek, sünnet ve düğün törenleri yapmak millî kültür öğelerimizdendir. Ayrıca hepimizin evinde millî kültürümüzü yansıtan eşyalar ve sanat eserleri vardır.

Ceviz ağacından yapılmış el oyması çeyiz sandığı

Üzeri Türk motifleriyle süslü el dokuması halı

İpekli kumaştan yapılmış sırma işlemeli yelek

Millî kültürümüzü yansıtan öğeleri yalnızca evlerimizde değil çevremizde de görebiliriz. Bunlar mahallemizdeki tarihî bir yapı, şehrimizin meydanındaki bir anıt veya çarşıda, pazarda satılan el işi ürünler olabilir. Millî kültür öğelerimizi görebileceğimiz yerlerden biri de pek çok şehrimizde bulunan etnografya müzeleridir.

Çevrenizde millî kültürümüzü yansıtan, çeşitli amaçlarla inşa edilmiş mimari yapılar görürsünüz. Bu yapılar tarihî bir cami, köprü, çeşme, medrese, kervansaray veya bir ev olabilir.

Millî kültür değerlerimiz içinde bayramlarımızın ayrı bir yeri vardır. Bayram yaklaştıkça pek çok evde baklavalara açılıyor. Yaprak sarması gibi zahmetli yemekler hazırlanıyor. Anne babalar çocuklarıyla birlikte alışveriş için çarşıya çıkıyor.

Bayramlar akrabalarımıza ve çevremizdeki insanlara karşı olan sevgimizi ve saygımızı göstermemize fırsat sunar. Bayram kutlamaları ister ev ziyaretiyle isterse sosyal medya veya telefon aracılığıyla yapılsın herkesin yüzünde bir gülümseme yaratır.

Bayramlarda küçükler büyüklerin ellerinden öperken büyükler de onlara çeşitli hediyeler verirler. Bu güzel geleneklerimiz aile bireyleri arasındaki saygıyı, aile birliğini ve akrabalık bağlarını güçlendirir. Küçüklerin de kendilerini büyükler gibi önemli ve değerli hissetmelerini sağlar.

Bayram günlerinde herkes daha güler yüzlü ve hoşgörülü olur. Öfke ve kırgınlıklar unutulur. Bu nedenle bizim kültürümüzde bayram denildiğinde akla en çok dargınların barışması gelir.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Kültür ve Miras
Konu : Geçmişten Bugüne Çocuk Oyunları

Millî kültür öğelerimizden biri de çocuk oyunlarıdır. Çocuk oyunlarının geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. Tarih boyunca çocuklar, oyunlarını ya kendileri geliştirerek ya da büyüklerin oyunlarını değiştirerek oynamışlardır. Ancak değişimin gücü çocuk oyunlarını da etkilemiş ve zaman içinde bazı oyunlar ortadan kalkarken bazıları şekil değiştirmiştir. Kimi çocuk oyunları ise geçmişte oynandığı şekliyle değişmeden günümüze kadar gelebilmiştir.

Örnek oyunlar; çelik çomak, beştaş, seksek, körebe, saklambaç, yakan top, istop, aç kapıyı bezirgânbaşı, dalye, aşık oyunu, topaç çevirme..

Eskiden ülkemizde oynanan çocuk oyunlarını incelediğimizde bunların çoğunlukla evin dışında, bahçede, sokakta veya boş bir alanda oynandığını görürüz. Bu oyunlar, aynı anda birden fazla çocuğun katıldığı grup oyunlarıdır. Günümüzde ise grup oyunları azalırken tek başına oynanan oyunlar artmış ve çocuklar sadece evlerde oyun oynar hâle gelmiştir.

Çocuklar artık zamanlarının büyük kısmını bilgisayar ve televizyon başında geçirmektedir. Bu sebeple özellikle büyük şehirlerde geleneksel oyunlar gibi geleneksel çocukluk da kaybolma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu değişimin başlıca nedenleri teknolojinin gelişmesi ve hızlı kentleşmedir. Boş alanların ve bahçeli evlerin azalması nedeniyle çocuklar arkadaşlarıyla yüz yüze iletişim kurabilme imkânı bulamamaktadır.

Teknoloji sadece çocuk oyunlarını değil oyuncakları da değiştirmiştir. Bugün çoğu el yapımı oyuncağın yerini fabrikalarda üretilen yapbozlar, uzaktan kumandalı arabalar, plastik bebekler, robotlar ve bilgisayar oyunları almıştır.

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Kültür ve Miras
Konu : Bir Kahramanlık Destanı: Milli Mücadele

Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk milleti bundan yüzyıl kadar önce yurdunu elinden almak isteyen işgalcilerin saldırısına uğramıştır. Ancak işgalci devletler ne kadar güçlü olursa olsun milletimiz onlara boyun eğmemiş ve Millî Mücadele'den zaferle çıkarak varlığını korumasını bilmiştir.

Millî Mücadele'nin kazanılmasında Türk milletinin bağrından çıkan kahramanlarımızın payı büyüktür. Bu kahramanların başında "Ya istiklal ya ölüm!" (1) diyerek Millî Mücadele'yi başlatan Gazi Mustafa Kemal Atatürk gelir.

1881 yılında Selânik'te doğan Mustafa Kemal, askerî okullardaki eğitimini tamamladıktan sonra 1905 yılında ordudaki görevine başladı. Onun askerlik hayatına adım attığı yıllarda Osmanlı Devleti büyük tehditlerle karşı karşıya bulunuyordu. Sömürgeci Avrupa devletleri Osmanlı topraklarını paylaşma konusunda anlaşmışlardı. Bu devletlerden İtalya'ya karşı 1911'de Trablusgarp'ta savaşan Mustafa Kemal, 1914'ten 1918 yılına kadar süren Birinci Dünya Savaşı'nda da çeşitli cephelerde görevler üstlendi. Çanakkale Cephesi'nde kazandığı zaferden dolayı halk arasında "Anafartalar Kahramanı" olarak tanındı.

Osmanlı Devleti 30 Ekim 1918'de imzaladığı Mondros Ateşkes Anlaşması'yla bağımsızlığını ve kendini savunma imkânlarını kaybetti. İngiltere, Fransa ve İtalya ateşkes anlaşmasına dayanarak terhis edilen ordumuzun silahlarına el koydu. Limanlarımızı, demir yollarımızı ve telgrafhanelerimizi denetimleri altına alıp topraklarımızı işgal ettiler.

Mustafa Kemal, ülkemizin uğradığı bu felaket karşısında ümidini kaybetmedi. "Geldikleri gibi giderler." diyerek işgalcilerin yurdumuzdan kovulacağına olan inancını dile getirdi.

19 Mayıs 1919'da Millî Mücadele'yi başlatmak üzere Samsun'a ayak bastı.

Anadolu'ya geçen Mustafa Kemal, ilk iş olarak arkadaşlarıyla millî bilinci uyandırmaya çalıştı. Bu amaçla Havza ve Amasya'dan genelgeler yayımlayarak Türk milletine yurdumuzun içinde bulunduğu durumu ve kurtuluş yolunu anlattı. Halktan işgallere karşı protesto mitingleri düzenlemesini ve mücadele etmesini istedi. Başkanı seçildiği Erzurum Kongresi'nde vatanın bölünmez bir bütün olduğunu vurguladı. Sivas Kongresi'nde ise millî cemiyetleri tek çatı altında toplayarak birlik ve beraberliği sağladı.

Mustafa Kemal, Erzurum ve Sivas Kongrelerini yaptıktan sonra Ankara'ya geldi. 23 Nisan 1920'de Türk milletinin kendi içinden seçerek Ankara'ya gönderdiği vekillerle birlikte Büyük Millet Meclisini açtı. Böylece Ankara, Millî Mücadele'nin merkezi hâline geldi. Mustafa Kemal Büyük Millet Meclisi başkanlığına seçilerek Millî Mücadele'nin lideri oldu.

Doğu Cephesi ve Kâzım Karabekir

İtilaf Devletleri Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurmak için harekete geçti. Ermeniler de İtilaf Devletlerine güvenerek 1920 yılı ortalarında Doğu Anadolu'ya girdiler. O günlerde bölgedeki tek düzenli birliğimiz Kâzım Karabekir Paşa'nın komuta ettiği Erzurum'daki 15. Kolordu idi.

Millî Mücadele'nin önde gelen komutanlarından Kâzım Karabekir 1882'de İstanbul'da doğdu. 1905'te Harp Akademisini bitirerek Manastır'a atandı. Birinci Dünya Savaşı'nda çeşitli cephelerde başarıyla görev yaptıktan sonra Kurtuluş Savaşı'nda Doğu Cephesi Komutanlığına getirildi.

Kâzım Karabekir Doğu Anadolu'ya giren Ermenileri başarılı bir taarruzla bugünkü doğu sınırlarımızın ötesine attı. Bu cephedeki savaş BMM hükûmetinin Ermenistan ile imzaladığı 3 Aralık 1920 tarihli Gümrü Antlaşması'yla sona erdi. Gümrü Antlaşması Ankara hükûmetinin uluslararası alanda kazandığı ilk siyasi başarı olarak tarihe geçti.

"Kâzım Karabekir Paşa, anne babaları Erzurum ve Erzincan bölgelerinde öldürülen iki bin kadar yetim Türk çocuğunu evlat edinmişti. Bunlar, 4-14 yaş arasında çocuklardı. Kâzım Karabekir, çocukları özellikle birer sanat ve meslek sahibi olacak şekilde yetiştiriyordu. Bunlardan bazıları gayet iyi marangozluk öğrenmişti. Güzel resim çizmeyi, çocukça fakat sanatkârca oymalar yapmayı biliyorlardı.

Kâzım Paşa, ceza usulünü kaldırmıştı. Bununla birlikte çocukların kişiliklerinin serbestçe gelişmesini önlemeyecek bir disiplin kurmuştu. Kötü hareketi görülen çocuğu karşısına alıp onunla tek başına konuşurdu. "Paşa Baba"nın bir kenara çekip öğüt verdiği çocuğun bir daha kötü bir şey yaptığı olmazdı.

Çocuklarda en çok göze çarpan şey dürüstlük, doğru sözlülüktü. Bu özellikleri öğütlerle değil içinde yaşadıkları çevreden, havadan almaktaydılar."

Güney Cephesi'nde Kahramanlar

Mondros Ateşkes Anlaşması'nın ardından güney illerimiz önce İngilizlerin daha sonra da Fransızların işgaline uğradı. Adana, Maraş, Antep ve Urfa'ya giren Fransızlar bölgede yaşayan Ermenilerle iş birliği yaptılar. Fransızlar tarafından silahlandırılan Ermenilerin saldırıları üzerine Türk milleti Kuvayı milliye birlikleri oluşturarak kendini savundu ve yığıtçe mücadele ederek işgalcileri topraklarından çıkardı.

Güney Cephesi'ndeki kurtuluş mücadelesinde erkeklerin yanında kahraman Türk kadınları da görev üstlenmiştir. Bunlardan biri de Adana'yı işgal eden Fransız kuvvetlerine karşı savaştan Osmaniyeli Tayyar Rahmiye Hanım'dır.

1890'da Osmaniye'de doğan Rahmiye Hanım, Fransızların halka yaptığı zulümler üzerine gönüllülerden kurduğu müfrezesinin başında Millî Mücadele'ye katıldı. Rahmiye Hanım'a atılınca hareketlerinden dolayı Tayyar (uçan) unvanı verildi.

Tayyar Rahmiye Hanım, 1 Temmuz 1920'de Osmaniye'deki Fransız karargâhına müfrezesiyle birlikte taarruz ettiği sırada düşman ateşiyle şehit düştü. Silah arkadaşları onun başlattığı taarruzu zaferle sonuçlandırıp düşman karargâhını ele geçirdiler. Bugün bu vatansever Türk kadınının mezar taşında şu cümleler yazılıdır:

"Yarınların sahibi ey gençlik,
İyi tanı, ebedî sükûnetle bu mezarda yatı.
Hak için, bayrak için canın feda edip
Armağan etti bize bu mukaddes vatani."

Güney Cephesi'ndeki millî kahramanlarımızdan biri de Maraş'ta düşmana ilk kurşunu atarak kurtuluş mücadelesini başlatan Sütçü İmam'dır (1871 - 1922).

Maraş'taki Fransız-Ermeni askerleri 31 Ekim 1919 günü evlerine gitmekte olan Türk kadınlarına saldırdılar. Kadınları korumak isteyen Çakmakçı Sait'i de şehit ettiler. Bunun üzerine Sütçü İmam adıyla bilinen Maraşlı bir vatansever hızla dükkânından çıkarak askerlerden birini öldürdü. Bu olaydan sonra Sütçü İmam, gündüzleri köy köy dolaşarak düşmana karşı direniş çağrısı yaptı. Geceleri ise şehre inerek düşmana karşı yürütülen mücadeleye yardım etti. Maraş savunmasına katılıp şehrin kurtuluşuna önemli katkılarda bulundu.

Millî Mücadele günlerinde işgale uğrayan güney illerimizden bir diğeri Urfa idi. Urfa'da direniş ruhunu ateşleyen kişi Ali Saip Bey oldu.

1885'te doğan Ali Saip Bey Harp Okulunu bitirdi. 1919 yılında Urfa Jandarma Komutanlığına getirildi. İşgalden sonra şehrin ileri gelenleri ile bir millî teşkilat kurarak Fransızların Urfa'dan atılmasında önemli rol oynadı. Bu katkılarından dolayı Atatürk tarafından kendisine "Ursavaş" soyadı verildi. Ali Saip Ursavaş 1939'da Adana'da vefat etti.

Ali Saip Bey, Fransızlarla girdiği bir çarpışmanın ardından savaş alanını gezerken şu duygulu sözleri söylemiştir:

"Şimdi toprağa serilip kalmış bu bahtsız Fransız delikanlıları ne arıyorlardı burada? Niye geldiler, burada ne işleri vardı? Urfa nere, Paris nere? Neden gelip yaşamlarını burada bıraktı bu genç insanlar. Türk yurdunu ele geçirmek, Türk istiklalini yok etmek için buraya gönderilen bu bahtsızları oymakların ve çevre köylerin savaşıları öldürmedi. Hayır, onları buraya gönderenler öldürdü."

Millî Mücadele'de Güney Cephesi'nin en şiddetli çarpışmaları Antep'te yaşanmıştır. Şahin Bey, Antep savunması sırasında canını bu vatan uğruna feda eden kahramanlarımızdan biridir.

Asıl adı Mehmet Sait olan Şahin Bey, Trablusgarp ve Balkan Savaşlarında bulundu. Er olarak katıldığı Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale, Yemen ve Sina cephelerinde savaştı. Gösterdiği başarılarından dolayı subaylığa yükseltildi. Fransızların Antep'i işgal etmesi üzerine Kilis Kuvayı

milliye Komutanlığına getirildi. Şahin Bey Kilis-Antep kara yoluna savunma hattı kurarak Fransızların Antep'teki kuvvetlerine destek göndermelerini engelledi.

Fransızlar, Kilis-Antep yolunu açmak için 26 Mart 1920'de Antep'e doğru ilerleyişe geçtiler. Şahin Bey, emrindeki kuvvetiyle üç gün boyunca direndikten sonra şehit düştü. Adına halk tarafından türküler yakılıp ağıtlar söylendi.

Şahin Bey kendisinden Antep yolunu açmasını isteyen Fransız Komutanlığına şu mektubu yazmıştır:

"Kirli ayaklarınızın bastığı şu toprakların her zerresinde Türk kanı vardır. Her bucağında bir atanın mezarı vardır. Eski zamanlardan beri Türkler bu topraklarda yaşamaktadır. Türk bu topraklara, bu topraklar da Türk'e ısındı, kaydandı. Sadece siz değil bütün dünya bir araya gelse bizi bu topraklardan ayıramaz. Sonra sen, Türk esir yaşamaz, diye duymadın mı? Namus ve hürriyeti için ölüme atılmak bize, ağustos ayı sıcağında soğuk su içmekten daha tatlı gelir. Sizler canı kıymetli insanlarsınız. Bize çatmayınız. Bir gün evvel topraklarımızdan savuşup gidiniz. Yoksa kıyarız canınıza."

Şahin Bey'in şehit düşmesinden sonra Antepliler kadın, çocuk, yaşlı demeden kahramanca savaşımaya devam ettiler. Ancak açlık, susuzluk ve cephanesizlik yüzünden 9 Şubat 1921'de teslim olmak zorunda kaldılar.

Güney Cephesi'ndeki mücadeleler Sakarya Zaferi'ne kadar devam etti. Zaferin ardından Fransızlar, Güney Anadolu topraklarında tutunamayacaklarını anladılar. 20 Ekim 1921'de de TBMM hükûmeti ile Ankara Antlaşması'nı imzalayıp işgal altında tuttıkları Adana ve Antep'ten çekildiler.

TBMM düşmana karşı gösterdikleri cesaret ve yiğitlik nedeniyle Antep'e "Gazi", Maraş'a "Kahraman", Urfa'ya ise "Şanlı" unvanlarını verdi.

Batı Cephesi'nde Savaş

Kurtuluş Savaşı sırasında milletimizin mücadele ettiği işgal güçlerinden biri de Yunanlar idi. Yunanlar 15 Mayıs 1919'da İzmir'e asker çıkardılar. Ardından da Ege'nin iç kesimlerine doğru ilerlemeye başladılar. Böylece Millî Mücadele'mizin Batı Cephesi açılmış oldu.

İzmir'in işgaline karşı ilk tepki gazeteci Hasan Tahsin'den geldi. İzmir'de yayımlanan Hukukubeşer gazetesinin başyazarı Hasan Tahsin 15 Mayıs 1919 sabahı İzmir rıhtımına çıkan Yunan askerlerine ilk kurşunu atarak Millî Mücadele'nin sembol isimlerinden biri oldu. Hasan Tahsin çıkan çatışmada şehit düştü. Ancak onun bu kahramanca hareketi Türk milletinin direniş azmini güçlendirdi.

İzmir'in işgali yurt genelinde düzenlenen mitinglerle protesto edildi. Ege'de de halk Yunanların ve yerli Rumların saldırılarına karşı Kuvayı milliye birlikleri kurdu. Her yaştan eli silah tutan gönüllülerce kurulan bu birliklerin liderliğini Yörük Ali Efe gibi halk kahramanları üstlendi.

Yörük Ali Efe 1895'te Aydın'ın Sultanhisar ilçesinin Kavaklı köyünde doğdu. Ege'deki Yunan işgaline karşı Aydın'da ilk Kuvayı milliye teşkilatını kurarak silahlı mücadeleyi başlattı. Yörük Ali Efe, düzenli ordu kurulana kadar Menderes ve yöresi komutanlığını yaptı. Yaklaşık yirmi ay boyunca düşman kuvvetlerinin Aydın üzerinden doğuya doğru ilerlemesini engelledi. Düzenli ordunun kurulması üzerine savaş tecrübesine sahip grubu ile birlikte BMM ordusuna katıldı.

Yörük Ali Efe, Millî Mücadele'ye katkılarından dolayı TBMM tarafından kırmızı şeritli İstiklal Madalyası ile ödüllendirildi. 23 Eylül 1951'de de vefat etti.

Batı Anadolu'daki Yunan ordusunun ilerleyişini ilk zamanlarda Kuvayı milliye birlikleri durdurmaya çalıştı. Kuvayimilliye'nin yetersiz kalması üzerine BMM tarafından Batı Cephesi Komutanlığı adıyla düzenli ordu birlikleri kuruldu. Batı Cephesi Komutanlığına önce Ali Fuat Paşa daha sonra da Albay İsmet Bey atandı.

1884'te İzmir'de doğan İsmet İnönü, 1903'te Harp Okulundan, 1906'da da Harp Akademisinden birincilikle mezun oldu. Birinci Dünya Savaşı'nda çeşitli cephelerde bulunduktan sonra Millî Mücadele'nin başlamasıyla birlikte Anadolu'ya geçti. Batı Cephesi Komutanlığına getirildi. Büyük Taarruz'un zaferle noktalanmasının ardından Mudanya Mütarekesi görüşmelerinde ve Lozan Barış Konferansı'nda Türkiye'yi temsil etti. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı olan İsmet Paşa, İnönü soyadını aldı. Atatürk'ün ardından seçildiği cumhurbaşkanlığı görevini 1950 yılına kadar sürdürdü. 1973 yılında vefat etti.

Albay İsmet Bey komutasındaki düzenli ordu birlikleri Batı Cephesi'ndeki ilk başarılarını İnönü Savaşlarında kazandı. İnönü zaferleri Türk milletinin TBMM'ye ve düzenli orduya güvenini artırdı. Mustafa Kemal, İsmet Paşa'ya çektiği kutlama telgrafında "Siz orada yalnız düşmanı değil milletin ters giden talihini de yendiniz." Diyerek kazanılan zaferlerin önemini vurguladı.

İnönü Savaşlarında geri püskürtülen Yunan Ordusu, 10 Temmuz 1921'de Ankara'ya doğru yeniden hücumla geçti. TBMM Başkanı Mustafa Kemal, güçlü Yunan taarruzu karşısında kayıp vermemek için ordumuzu Sakarya Nehri'nin doğusuna çekti. Bunun üzerine Afyon, Kütahya ve Eskişehir Yunan işgaline uğradı. Bu zor günlerde TBMM tarafından başkomutanlığa getirilen Mustafa Kemal Paşa, Türk milletinin fedakârlıklarıyla ordumuzun eksikliklerini giderdi. Sakarya Meydan Muharebesi 23 Ağustos 1921'de Yunan Ordusunun hücumuyla başladı. 22 gün geceli gündüzlü devam eden bu büyük savaş Türk Ordusunun zaferiyle sonuçlandı.

Sakarya Zaferi yurdun her yerinde büyük coşkuyla kutlandı. TBMM, kazandığı bu zafer nedeniyle Mustafa Kemal Paşa'ya "Mareşal" rütbesini ve "Gazi" unvanını verdi.

Sakarya Zaferi'nin kazanılmasında cephedeki Mehmetçik kadar cephe gerisinde mermi taşıyan insanların da önemli payı vardır. O günlerde İstanbul'dan gizlice ele geçirilen silah ve cephaneler Kastamonu'nun Karadeniz kıyısındaki ilçesi İnebolu'ya oradan da Ankara'ya taşınıyordu. "İstiklal Yolu" adı verilen bu güzergâhtaki en büyük fedakârlığı kadınlar üstleniyordu. Onlardan biri de Kastamonulu Şerife Bacı idi.

Şerife Bacı İnebolu'dan Kastamonu'ya kağınyla cephane taşıyordu. Genç kadın bir seferinde kafilesinin gerisinde kaldı. Buna rağmen sürekli yağın kar altında gece boyunca yoluna

devam etti. Cephane yüklü kağnısıyla Kastamonu Kışlası önüne kadar gelebildi. Ancak şehre girmeye gücü yetmedi.

Sabah olduğunda yol kenarında duran kağnı arabasının yanına gelenlerin gördüğü manzara dayanılmazdı. Bu kahraman Türk kadını, yorganını taşıdığı top mermilerinin üzerine örterek kıymetli yükünü korumak istemişti. Kendisi de kollarını açarak yorganın üzerine kapanmış hâlde soğuktan donakalmıştı.

Cemil ve Rifat Çavuşlar gözyaşları dökerek şehit kadının üzerindeki karları süpürüp onu arabadan indirdiler. Tam o anda yorganın altından gelen bir çığlıkla irkildiler. Yorganı kaldırıncı otlara sarılı top mermileri arasında kundaklı bir kız çocuğuyla karşılaştılar. Annesi top mermileri ıslanmasın ve o donmasın diye kendisini feda etmişti.

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, Sakarya Zaferi'ni kazandıktan sonra düşmanı yurttan kesin olarak atmak için harekete geçti. Türk Ordusunu asker sayısı, silah ve cephane bakımından güçlendirerek taarruz hazırlıklarına hız verdi. Bu hazırlıklar sırasında onun en yakın yardımcılarında biri Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa oldu.

Fevzi Paşa 1876'da İstanbul'da dünyaya geldi. Harp Akademisini bitirdikten sonra ordunun çeşitli kademelerinde görev yaptı. Balkan Savaşlarının ardından katıldığı Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale, Kafkasya ve Suriye Cephelerinde bulundu. Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra bir süre İstanbul'da kalan Fevzi Paşa, 1920 yılının ortalarına doğru Ankara'ya gelerek Millî Mücadele'ye katıldı. İlk meclis hükûmetinde millî savunma bakanlığı görevini yürüttü. Sakarya Meydan Savaşı öncesinde de bakanlıktan ayrılarak genelkurmay başkanlığı görevini üstlendi.

Sakarya Meydan Savaşı'nda çok değerli hizmetlerde bulundu. Büyük Taarruz'un planlarının hazırlanması ve başarıyla uygulanmasında rol oynadı. Millî Mücadele'ye yaptığı bu katkıları nedeniyle Mustafa Kemal'in teklifi üzerine TBMM tarafından mareşalliğe yükseltildi.

Başkomutan Mustafa Kemal, hazırlıkların tamamlanmasının ardından 26 Ağustos 1922'de taarruz (saldırı) emrini verdi. 30 Ağustos'ta Yunan birliklerini Dumlupınar'da kuşattı. Tarihe Başkomutanlık Meydan Muharebesi olarak geçen bu savaş Yunan ordusunun ağır yenilgisiyle sonuçlandı. Bundan sonra Mustafa Kemal'in "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emrini alan Türk ordusu 9 Eylül'de İzmir'e girdi. Oradan da Boğazlar bölgesine ve İstanbul'a doğru yürüyüşe geçti. Bunun üzerine savaş göze alamayan İtilaf Devletleri Türk hükûmetine ateşkes teklifinde bulundu.

Bursa'nın Mudanya kasabasında yapılan görüşmeler 11 Ekim 1922'de ateşkes anlaşmasının imzalanmasıyla sonuçlandı. Bu anlaşmayla işgal altındaki Boğazlar bölgesi, İstanbul ve Doğu Trakya savaş yapılmadan kurtarıldı. Bizler milletimizin geçmişte uğradığı felaketlerden ve gösterdiği fedakârlıklardan ders çıkarmalıyız. Bir yandan da başta Atatürk olmak üzere kahraman atalarımızla gurur duyup onlardan aldığımız güçle kendimize güvenmeliyiz.